

סוכה פרק ראשון סוכה

ב.

עין משפט נר מצוה

א נמי פ"ה מהל' סוכה הל"ו טו"ט א"ח סי' מ"ב טע"ו |
מ"ב טע"ו |
ק"ב ב ג מ"י פ"ג מהלכות סוכה הלכה א:

לעזי רש"י

פ"ו"ל (פ"ו"ל).
ס"ג של קנה סוף.
י"ב"ק. אמון.
ל"ש"ק. א. ב"ך (נצח).
ב"ו"ל"ס (ב"ו"ל"א).
ש"ק של ר"ע"ס (המשמש להם גם לשיכבה).

רבינו הגנאל

ומקשינן אי הכי ר' אליעזר אחת קטנה ואחת גדולה היה לו לומר, כלומר דין הקטנה כדון הגדולה סתמא לסיכוך. ועוד הא אשכחן בהדיא ג' ד' ר' אליעזר לחומרא הוא, ר' חנניא מחצלת קנים גודלה סתמא לסיכוך. ר' אליעזר אומר אם אינה מקבלת טומאה [מסככין בה]. אלא אומר רב פפא כולי עמא בקטנה לא פליגי דסתמא לשיכבה, כי פליגי בגדולה, תנא קמא סבר סתמא גודלה לסיכוך ור' אליעזר סבר סתמא גודלה לשיכבה, והכי קתני ר' סיכוך. תנו רבנן מחצלת של שיפה ושל גמי, גדולה מסככין בה קטנה אין מסככין בה. ושל קנים ושל הילף, גדולה מסככין בה ארובה אין מסככין בה. (ר"י סי' י"ג) ישמעאל בר' יוסף אומר משום אביו אחת זו ואחת זו מסככין בהן, וכן היה ר' דוסא אומר כדבריו. תנן התם כל החוצלות טמאות טמא מת דברי ר' דוסא, וחכמים אומרים אף מדרס. כדכתיב במסכת נדה כל המטמא מדרס מטמא טמא מת. מאי חוצלות, אמר ר' אבא מובלי, פ' עירושין כמין יריעות צרות ואחר כך תפרין אותן ועושין מהן כפיפות וכסויין. ריש לקיש אמר מאי חוצלות, מחצלות ממש, דאמר ר' חנניא כפית ר' חייא ובניו, שבתחלה נשתכחה תורה מיראל עלה עזרא מבבל ויסדה, חזרה ונשתכחה עלה ר' חייא ובניו ויסדוהו, וכן אמר, לא תחלק ר' דוסא וחכמים על המחצלות של אושא

אחת קטנה ואחת גדולה מיבעי ליה. פירש צוקנטרס דליפכא גרסינן וצממתינן גרסינן אחת קטנה ואחת גדולה ופריך דאחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה לדרך הנגאים בכל מקום דההוא דפשיטא ליה תני זרישא כדמתן ב"ר"ה (דף ק"ט): אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין וצבצבא קמא (דף נ"ג): אחד החופר צור ואחד החופר שיח ומערה וצממכת סוטה (דף מ"ג). אחד הצונה ואחד הלוקח ואחד הירוש וטובא תנן התם גבי מערכי מלחמה ונראה דאין ראייה מצדו וצונה לכאן דהכי נמי תנן בצנהדרין (דף נ"ג). אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות זדרישה וחקירה ותנן נמי צ"פ החולץ (יצמות מה). גבי הצחנה אחד צבולות (ואחד קטנות) ואחד צבולות וצפרק הבא על יצממו (שם דף נ"ג): אחד המערה ואחד הגומר וצפרק המפקיד (צ"מ דף מ"ג): תניא אחד הלוקח ואחד המפקיד לפקטיס ומפרש התם כי היכי דמפקיד מקבל פקטיס לוקח נמי מקבל פקטיס בכל חזק הפשוט בצחנה אצל האיה לדינה ראייה היא דלפי תנא קמא שאמר אין חוקשין אלא צינה קא מהדרי ליה אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין וכן ציבמות פרק האשה (דף קט"ו). דקאמרי בית הלל לא שמענו אלא צבאה מן הקטיר צבצבא אמרו להו צ"ש אחת צבאה מן הקטיר ואחת צבאה מן הזיתים וה"ה נזכיר"ת"ק מחצלת גדולה ועל זה שייך לזהדורי אחת היא גדולה ואחת היא קטנה כלומר כמות היא הקטנה ואינה חלוקה לדין שני: **ש"ך שיפה ושר גמי**. צסיפא פליגי ר' דוסא ורבנן צשל קנים ושל חילת משמע צשל שיפה ושל גמי לא פליגי (ולא אשכחן צהדיא דפליגי צשל גמי לענין מדרס והא דלא תני ליה הכא למאן דאמר מאי חוצלות מוצלי ניחא דאין זה מחצלת ואפילו לריש לקיש דאמר מחצלות ממש ואודא ריש לקיש לטעמיה דאמר ריש לקיש הריני כפרת רבי חייא ובניו שבתחלה כשנשתכחה תורה מיראל עלה עזרא מבבל ויסדה חזרה ונשתכחה עלה רבי חייא ובניו ויסדה וכן אמר ר' דוסא וחכמים על המחצלות של אושא

והכי קאמר מחצלת הקנים גדולה עשאה לשיכבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה טעמא דעשאה לשיכבה הא סתמא נעשה כמי שעשאה לסיכוך מסככין בה (קטנה עשאה לסיכוך מסככין בה טעמא דעשאה לסיכוך הא סתמא נעשה כמי שעשאה לשיכבה ואין מסככין בה) ואתא ר' אליעזר למימר אחת קטנה ואחת גדולה סתמא כשרה לסיכוך אמר ליה אביי אי הכי ר' אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה ועוד כי פליגי בגדולה הוא דפליגי ורבי אליעזר לחומרא דתניא (מחצלת הקנים בגדולה מסככין בה ר' אליעזר אומר (אם אינה מקבלת טומאה מסככין בה אלא אמר רב פפא בקטנה כולי עמא לא פליגי דסתמא לשיכבה כי פליגי בגדולה ת"ק סבר סתמא גדולה לסיכוך ורבי אליעזר סבר סתמא גדולה לשיכבה ומאי עשאה לשיכבה דקאמר הכי קאמר סתם עשייתה נמי לשיכבה עד דעביד לסיכוך ת"ר (מחצלת של שיפה ושל גמי גדולה מסככין בה קטנה אין מסככין בה של קנים ושל חילת גדולה מסככין בה ארובה אין מסככין בה רבי ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו אחת זו ואחת זו מסככין בה וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו תנן התם (כל החוצלות מטמאין טמא מת דברי ר' דוסא וחכמים אומרים מדרס מדרס אין טמא מת לא והא אנן תנן (ב"ב) כל המטמא מדרס מטמא טמא מת אימא (א"ף מדרס מאי חוצלות אמר רב אבדימי בר המדורי מרובלי מאי מרובלי אמר ר' אבא מובלי ר' שמעון בן לקיש אומר מחצלות ממש ואודא ריש לקיש לטעמיה דאמר ריש לקיש הריני כפרת רבי חייא ובניו שבתחלה כשנשתכחה תורה מיראל עלה עזרא מבבל ויסדה חזרה ונשתכחה עלה רבי חייא ובניו ויסדה וכן אמר רבי דוסא וחכמים על מחצלות של אושא

המוכר את הצית (צ"ב דף ק"ו. ו) והא הכא היכא דלית להו גנפא עשוין לסיכוך: **ע"ה ד"ה** מבבל ויסדה. שלמד משמעה ואצטלוין כדליתא בפסחים פרק אלו דברים (דף ק"ו): חזין

שלה המוכר את הצית (צ"ב דף ק"ו. ו) והא הכא היכא דלית להו גנפא עשוין לסיכוך: **ע"ה ד"ה** מבבל ויסדה. שלמד משמעה ואצטלוין כדליתא בפסחים פרק אלו דברים (דף ק"ו): חזין

שלה המוכר את הצית (צ"ב דף ק"ו. ו) והא הכא היכא דלית להו גנפא עשוין לסיכוך: **ע"ה ד"ה** מבבל ויסדה. שלמד משמעה ואצטלוין כדליתא בפסחים פרק אלו דברים (דף ק"ו): חזין

והכי קאמר. עשאה לשיכבה צהדיא מקבלת טומאה ואין מסככין בה ואם אנו יכולין לומר צה שהיא לסיכוך והיכי דמי כגון ללא פירש מסככין צה ואינה מקבלת טומאה. וצבצבא כולי עמא לא פליגי דסתמא לסיכוך צדין תנא גדולה ואמרינן דסתמא לסיכוך כי פליגי צקטנה תנא קמא ש"ירה לקטנה ולא תנייה משום דסבר גדולה הוא דאמרת צה סתמא לסיכוך הא קטנה סתמא לשיכבה: **ואתא ר' אליעזר נמימר**. קטנה כגדולה דאם עשאה לשיכבה צהדיא מקבלת טומאה ואין מסככין צה ואם יש לומר צה שהיא לסיכוך והיכי דמי כגון שעשאה סתם מסככין צה ואין מקבלת טומאה: אי הכי דרבי אליעזר קטנה כגדולה אחא לאשמעינן אחת גדולה ואחת קטנה צתמיה דכי תנא הכי משמע גדולה קטנה אחא לאשמעינן כך כמזבה הגירסא. ולי נראה איפכא דגרסינן צמתינן אחת קטנה ואחת גדולה והכי פריך אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה. דלי כדגרסינן לה לא ידענא פירכא מאי היא דאחת גדולה ואחת קטנה משמע קטנה כגדולה דהכי משמע אחת היא הגדולה ואחת היא הקטנה כלומר כמותה היא ואינה חלוקה לדין שני. וכן דרכי התנאים בכל מקום דהיא דפשיטא ליה תנא זרישא ואותו השני כצבא להשמעינן שהוא שוה לו הוא שונה אחרינו כדמתן ב"ר"ה (דף ק"ט):

אחד יבנה ואחד כל מקום כו' וצבצבא קמא (דף נ"ג): אחד החופר צור ואחד החופר שיח ומערה כו' וצממכת סוטה (דף מ"ג). אחד הצונה ואחד הלוקח ואחד הירוש וטובא תנן התם גבי מערכי מלחמה והכי קתני ר' אליעזר לשיכבה ואחת קטנה מסככין בה ואחת גדולה מסככין בה (קטנה עשאה לסיכוך מסככין בה טעמא דעשאה לסיכוך הא סתמא נעשה כמי שעשאה לשיכבה ואין מסככין בה) ואתא ר' אליעזר למימר אחת קטנה ואחת גדולה סתמא כשרה לסיכוך אמר ליה אביי אי הכי ר' אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה ועוד כי פליגי בגדולה הוא דפליגי ורבי אליעזר לחומרא דתניא (מחצלת הקנים בגדולה מסככין בה ר' אליעזר אומר (אם אינה מקבלת טומאה מסככין בה אלא אמר רב פפא בקטנה כולי עמא לא פליגי דסתמא לשיכבה כי פליגי בגדולה ת"ק סבר סתמא גדולה לסיכוך ורבי אליעזר סבר סתמא גדולה לשיכבה ומאי עשאה לשיכבה דקאמר הכי קאמר סתם עשייתה נמי לשיכבה עד דעביד לסיכוך ת"ר (מחצלת של שיפה ושל גמי גדולה מסככין בה קטנה אין מסככין בה של קנים ושל חילת גדולה מסככין בה ארובה אין מסככין בה רבי ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו אחת זו ואחת זו מסככין בה וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו תנן התם (כל החוצלות מטמאין טמא מת דברי ר' דוסא וחכמים אומרים מדרס מדרס אין טמא מת לא והא אנן תנן (ב"ב) כל המטמא מדרס מטמא טמא מת אימא (א"ף מדרס מאי חוצלות אמר רב אבדימי בר המדורי מרובלי מאי מרובלי אמר ר' אבא מובלי ר' שמעון בן לקיש אומר מחצלות ממש ואודא ריש לקיש לטעמיה דאמר ריש לקיש הריני כפרת רבי חייא ובניו שבתחלה כשנשתכחה תורה מיראל עלה עזרא מבבל ויסדה חזרה ונשתכחה עלה רבי חייא ובניו ויסדה וכן אמר רבי דוסא וחכמים על מחצלות של אושא

המוכר את הצית (צ"ב דף ק"ו. ו) והא הכא היכא דלית להו גנפא עשוין לסיכוך: **ע"ה ד"ה** מבבל ויסדה. שלמד משמעה ואצטלוין כדליתא בפסחים פרק אלו דברים (דף ק"ו): חזין

שלה המוכר את הצית (צ"ב דף ק"ו. ו) והא הכא היכא דלית להו גנפא עשוין לסיכוך: **ע"ה ד"ה** מבבל ויסדה. שלמד משמעה ואצטלוין כדליתא בפסחים פרק אלו דברים (דף ק"ו): חזין

שלה המוכר את הצית (צ"ב דף ק"ו. ו) והא הכא היכא דלית להו גנפא עשוין לסיכוך: **ע"ה ד"ה** מבבל ויסדה. שלמד משמעה ואצטלוין כדליתא בפסחים פרק אלו דברים (דף ק"ו): חזין

(א) רש"י מ"ו, (ב) [שם ע"ש], (ג) [שם ע"ש], (ד) [תוספתא פ"ה ה"א], (ה) עדות פ"ג מ"ד, (ו) מה' מ"ג, (ז) י"ג שהיו נעשות, (ח) צ"ח: [ע"ש], (ט) [שבת נ"ג], (י) [קדושין ל"א], (יא) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (יב) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (יג) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (יד) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (טו) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (טז) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (יז) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (יח) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (יט) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"א) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ב) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ג) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ד) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ה) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ו) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ז) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ח) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (כ"ט) [ש"ע י"ד ס"י רבנן], (ל) [ש"ע י"ד ס"י רבנן].

מוסף רש"י

בגדולה מסככין בה. ללא כלי הוא, דסתמא לסיכוך (לע"ה ט"ז). כל המטמא מדרס מטמא טמא מת. אשון כך לא הרואי למושב הו' שאין שם כלי עליו והוא לוקח כל טומאות, והא דנקט עמא תת משום דומיא דמדרס הוא דלא הטומאה הוא, והכי קאמר כל הרואי להיות אב הטומאה במדרס הו' כלי להיות אב הטומאה אם נגע במת או טמא צבאל המת (נדה ט"ז).

הדרן עלך סוכה